

Dagelijks Bestuur van het Waterschap Zeeuwse Eilanden
Ing. B. van Liere & mr. W.G.M. Heldens
Postbus 114
4460 AC GOES

Datum : 27 mei 2004
Uw kenmerk : 2004005140
Ons kenmerk : 04-B316/531
Behandeld door : ing. A. K. Denneman
Doorkiesnummer : 030 693 77 69
Betreft : Technische uitvoering dijkverbetering Everinge-, Zuid- en Baarlandpolder

Postbus 925
3700 AX Zeist

PROJECTBUREAU ZEEWERINGEN	ACTIE	INFO
PROJECTLEIDER	3708 JB Zeist	X
SECRETARESSE	Telefoon 030 693 77 69	X
PROJECTSECRETARIS	Fax 030 691 88 44	X
MEDEWERKER FINANCIËN	www.vogelbescherming.nl	
MEDEWERKER KWALITEIT		
TEAMLEIDER ONTWERP		
HOOFD UITVOERING		
COÖRDINATOR / BESTEK SCHRIJVER		
Leou Herwerden		X
Piet Hengst		X
Ydanda v. Hoeveringe		X
IP20B-B-04063		
ARCHIEF		X
CIRCULATIE MAP		

Geacht bestuur, geachte heren,

Naar aanleiding van uw brief van 5 mei jl. en het overleg dat u sedert medio april hebt gehad met mijn medewerker de heer Denneman over een technisch aangepaste uitvoering van de dijkverbeteringswerken ter hoogte van de Everinge-, Zuid en Baarlandpolder en Willem Annapolder, kan ik u, mede namens de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, het volgende meedelen.

Verhardingsconstructie onderhoudsweg

Op basis van de door u verstrekte informatie en veldwaarnemingen onzerzijds van bestaande toepassingen op rivierdijken, lijkt de door u voorgestelde alternatieve verharding van het onderhoudspad, te weten een laag open steenasfalt met een grove structuur en een hoog poriënvolume, afgedekt met een laagje klei en ingezaaid met een dijkgrasmengsel, een redelijk alternatief om te komen tot een 'groen' (d.w.z. begroeid) onderhoudspad.

Uit onze veldwaarnemingen blijkt de aanwezigheid van een voldoende dikke afdeklaag (minimaal 5 cm. klei) daarbij wel essentieel voor een behoorlijke mate van begroeiing. Op plaatsen waar deze afdeklaag erodeert en/of frequente betreding plaatsvindt op een te dunne afdeklaag degenereert de vegetatie blijkens onze waarneming snel. De permanente aanwezigheid van een voldoende dikke afdeklaag zou om die reden met name naar de toekomst toe een punt van aandacht en zorg moeten zijn voor de dijkbeheerder. Aan dit beheersaspect zou naar onze mening in het (beheers)plan voor de waterkering expliciet aandacht moeten worden gegeven.

Met inachtneming van deze kanttekening en mits de door u voorgestelde constructie in het plan en de bijbehorende bestekken wordt beschreven (en uitgevoerd) conform de door Bureau Zeeweringen en uw dienst verstrekte informatie (technische specificaties asfaltmengsel respectievelijk constructietekeningen) kunnen wij instemmen met deze alternatieve verharding van de buitendijkse onderhoudsweg langs de Everinge-, Zuid- en Baarlandpolder.

Effectieve afsluiting

Essentieel voor de blijvende functionaliteit van het buitenbeloop van de dijk en aangrenzend

008198 2004 PZDB-B-04063

projetechnische uitvoering dijkverbetering Everinge-, Z

voorland als hoogwatervluchtplaats (HVP) voor vogels is een effectieve afsluiting van de betreffende dijktrajecten voor recreatief medegebruik. Uit het gevoerde overleg blijken alle partijen, met inbegrip van het Provinciaal bestuur, daarvan overtuigd. De vraag is nu echter op welke wijze tot een effectieve afsluiting kan worden gekomen. De - soms heftige - waterbeweging over het buitentalud van de ondertafel brengt immers de nodige beperkingen met zich mee in de keuzevrijheid van de mogelijke oplossingen.

Tijdens het bezoek dat mijn medewerker de heer Denneman onlangs met u heeft gebracht aan de (aangepaste) afsluiting van de HVP Biezelingse Ham ter hoogte van de Willem Annapolder is geconstateerd dat de daar gerealiseerde afsluiting, ook na plaatsing van de rij betonblokken op de steenzetting van het buitenbeloop, nog steeds niet effectief genoemd kan worden. Het was en is voor recreanten relatief eenvoudig om de thans aanwezige afsluiting te passeren en te voet of per fiets hun weg te vervolgen via de HVP. Met ernstige verstoring van de overtijende vogels als gevolg.

In aansluiting op het gevoerde overleg en de voorstellen uit uw brief van 5 mei jl. stellen wij het volgende voor met betrekking tot het realiseren van een 'effectieve afsluiting'.

- Na afloop van de werkzaamheden worden alle aanwezige schapenrasters herplaatst, met aan de bovenzijde (circa 1 meter boven maaiveld) een of twee puntdraden. Waar sprake is van direct aangrenzend schor blijft schorbegrazing in principe mogelijk doordat de rasters die haaks op de dijk staan doorlopen tot aan de buitenrand van het schor; tussen schor en dijk (c.q. onderhoudspad) worden geen rasters in de langsrichting geplaatst.
- Afsluitende hekken worden uitgevoerd als spijlenhek (verticale spijlen) van circa 1 meter hoog, met op de bovenligger van het hek een doorlopend zaagtandprofiel. De hekken worden afgesloten door middel van een slot.
- Het in steen gezette talud van de ondertafel wordt tussen het afsluitende hek per plaatse van het onderhoudspad en de gemiddeld laagwaterlijn voorzien van een circa 0.8 meter hoge ril (rug) van gestorte basalt of andere ruwe steen van groot formaat (zie bijgaande schets).
- Als alternatief voor een dergelijke barrière zou een afzetting van (gestapelde) betonblokken kunnen dienen, mits deze een hoogte krijgt van 0.8 tot 1 meter.
- De afsluitingen op de kopeinden van het afgesloten dijkvak worden voorzien van adequate bebording, inclusief een informatiepaneel over de aanwezige HVP. Uiteraard zijn wij graag bereid aan de totstandkoming van die informatiepanelen een inhoudelijke bijdrage te leveren.

Indien een en ander naar uw mening constructief verantwoord is, stellen wij voor deze oplossing van een 'effectieve afsluiting' toe te passen zowel in het plan voor de Everinge-, Zuid- en Baarlandpolder als in het plan voor de Willem Annapolder (afsluiting oostzijde Biezelingse Ham). In dat geval zou deze constructie in de betreffende plannen en de bijbehorende bestekken moeten worden beschreven en conform moeten worden uitgevoerd. Als dat gebeurt, denken wij dat redelijkerwijs moet worden aangenomen dat er ter plaatse van de HVP geen extra verstoring van betekenis zal plaatsvinden na uitvoering van de dijkverbeteringwerken. Om dit te controleren en ook voor komende dijkverbeteringwerken elders in de Delta te leren van deze oplossing, achten wij het gewenst de werkelijke effectiviteit van de gerealiseerde afsluiting te monitoren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de ontwikkeling van de betreffende HVP's te volgen via het onderzoeksprogramma rond HVP's dat Bureau Zeeweringen najaar 2003 heeft uitgezet bij het RIKZ.

Kijkscherm annex informatievoorziening Hoogwatervluchtplaats

Hoewel veel mensen bekend is dat afsluiting van delen van Deltadijken ter plaatse van HVP's essentieel is voor het behoud van de vogelstand in aangrenzende gebieden en hoewel het gaat om een overzichtelijk aantal locaties en een beperkte dijk lengte, ontstaat over daadwerkelijke

afsluitingen toch soms ongenoegen en discussie. Daarom is het bevorderen van een goed begrip voor deze maatregel van groot belang.

Ik ben dan ook blij met uw principebereidheid om mee te willen denken over het op waterkeringtechnisch én ecologisch verantwoorde wijze 'beleefbaar' maken van de functie van de dijk en voorland als hoogwatervluchtplaats. Dit opdat men letterlijk kan zien waarom het betreffende dijktraject is afgesloten voor publiek.

Om hier een win-winsituatie te creëren zou een eenvoudig doch effectief vogelkijkscherm (voorzien van de nodige informatie) geplaatst kunnen worden op de kruin van de dijk, ter hoogte van een bestaande dijkopgang (trap) in de buurt van een locatie met belangrijke concentraties overtuigende vogels. Voor de goede orde: dit is waarschijnlijk een andere locatie dan de in uw brief gememoreerde begin van de afsluiting in de nabijheid van camping Scheldeoord, namelijk een plaats meer westelijk, dicht op de HVP.

Ik stel voor de ecologische en technische randvoorwaarden, locatiekeuze, uitvoering en bijkomende informatievoorziening de komende tijd in gezamenlijkheid verder uit te werken. Om de concrete realisatie van een dergelijke voorziening financieel mogelijk te maken zeg ik u hierbij toe daarvoor een bedrag van € 7500,- te reserveren op de begroting voor 2005 van Vogelbescherming Nederland.

Vervolg afspraken procedures Everinge-, Zuid en Baarlandpolder resp. Willem Annapolder

Graag verneem ik van u of u in kunt stemmen met ons voorstel voor een effectieve afsluiting zoals ik dat hierboven heb beschreven. Indien hierover nader overleg gewenst is kunt u daarvoor contact opnemen met de heer Denneman (NB. Afwezig tussen 7 juni en 25 juni a.s.).

Indien een en ander technisch verantwoord wordt bevonden en ook uw bestuur akkoord gaat met deze voorstellen, zie ik graag een aangepaste concept planbeschrijving met begeleidende aanbiedingsbrief aan G.S. tegemoet, zodat wij daarop desgewenst nog commentaar kunnen leveren alvorens een en ander ter goedkeuring aan G.S van Zeeland wordt voorgelegd. Het spreekt voor zich dat de uitkomsten van dit traject direct van invloed zullen zijn op de opstelling van onze organisaties bij formele procedures rond planvorming en besluitvorming in deze.

Vervolgoverleg toekomstige ontwikkelingen

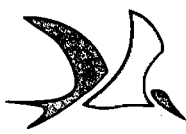
In het vertrouwen dat wij langs deze weg van overleg en constructief meedenken uit de impasse rond de hier aan de orde zijnde dijkverbeteringprojecten geraken, zou ik het op prijs stellen in de toekomst meer vroegtijdig van gedachten te wisselen over beheer en inrichting van de bij u in beheer zijnde Deltadijken in relatie tot de belangen van vogel- en natuurbescherming. Daarbij denk ik niet alleen aan de uitwerking van dit soort plannen voor andere dijktrajecten, maar ook aan eventuele andere, meer autonome veranderingen in het dijkbeheer, zoals veranderingen in het maai- of beweidingsbeheer met potentiële gevolgen voor de effectiviteit van de afsluitingen. Ten tijde van de eerdere contacten is daarover al met u van gedachten gewisseld. Ik hoop en verwacht dat wij ook het overleg hierover op constructieve wijze kunnen voortzetten.

In verband met hun directe betrokkenheid bij de technische aspecten van dit vraagstuk heb ik deze brief in afschrift verzonden aan de projectmanager van Bureau Zeeweringen, ing. H. Geernaart.

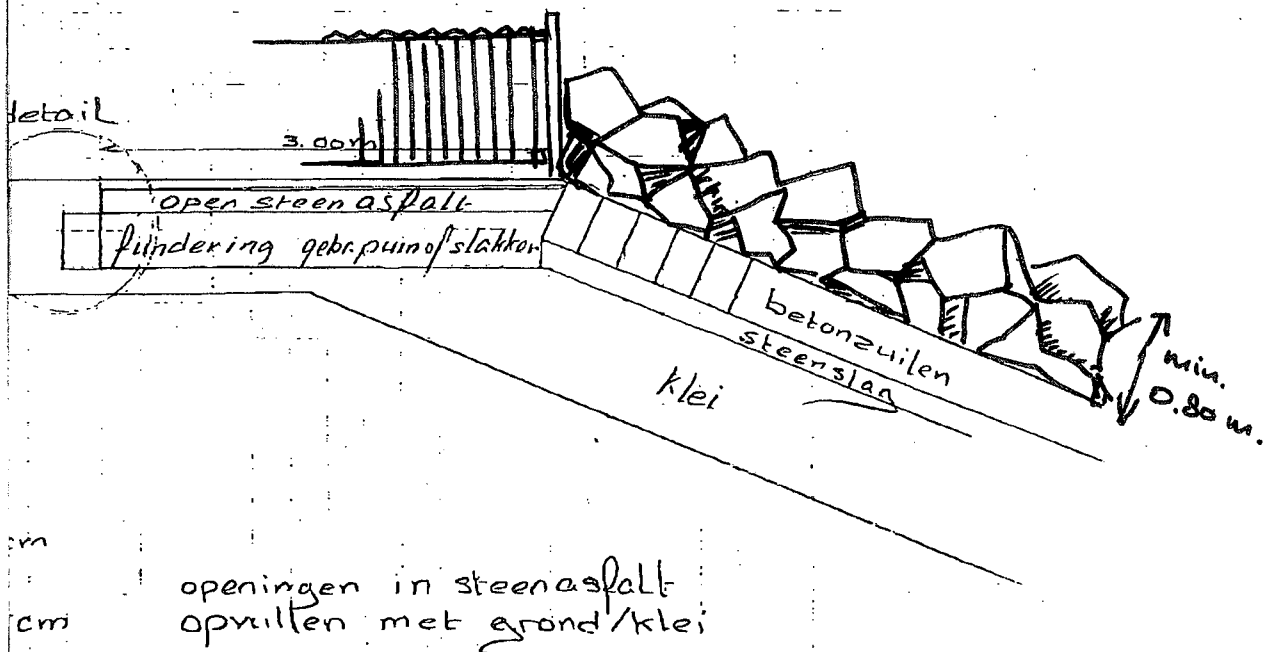
Met vriendelijke groet,

Vogelbescherming Nederland,
Mede namens Vereniging Zeeuwse Milieufederatie,

Ir. A. de Gelder
Directeur

Baarland-Zuid- en Everingenpolder

3m

1cm

0cm